ادامه از صفحه اول

خاطرات شفاهی و سعه‌صدرها

برای نمونه در جریان مک فارلین، برادرزاده ایشان (علی هاشمی) برای برخی تماس‌های سیاسی به آمریکا می‌رود، اما بعد از پیگیری صحت‌وسقم چنین ارتباطی از سوی احمد آقا، این سفر نفی می‌شود، اما سال‌ها بعد که خاطرات این سال نشر شد، با وجود اینکه علی هاشمی در مصاحبه با جراید به این سفر و مذاکره با مقامات آمریکایی اذعان نمی‌کند، حتی در پاورقی خاطرات نیز به این مطلب اشاره نمی‌شود که اطلاعات خلاف واقع به امام داده شده است (ر. ک به کتاب اوج دفاع، خاطرات هاشمی‌رفسنجانی در سال ۱۳۶۵، ص ۳۵۱). موضوع مهم دیگری که باید به آن توجه کرد، زمان نگارش خاطرات است؛ یکی از توفیقات چشمگیر و ارزشمند مرحوم هاشمی‌رفسنجانی روزانه‌نویسی در زمان وقوع رخدادهاست، اما قرائن بسیاری حکایت از آن دارد که در زمان تنظیم (یعنی سال‌ها بعد) دخل و تصرف‌هایی متناسب با زمان انجام شده است.

ادعاهایی که خاطره‌نگار درباره افراد مختلف مطرح می‌کند نیز دو نوع هستند: ۱- اقدامات و فعالیت‌ها و اقوالی را به آنها نسبت می‌دهد که طبعا برای اثبات مدعیات خود در این زمینه باید به ارائه اسناد و مدارک قابل قبول بپردازد و اگر به هر دلیل از ارائه سند یا شاهد معتبر درباره ادعاها خودداری کند، خاطراتش از حالت مستند به حالت شخصی سوق پیدا می‌کند و طبعا میزان اعتبار آن ارتباط مستقیمی با اعتبار شخص او پیدا می‌کند.

۲- ملاک‌ها و موازین دیگری نیز باید در سنجش صحت و سقم روایتگری شخصیت‌های دخیل در رویدادهای تاریخی مدنظر قرار گیرد و مهم‌تر از همه تعاطی‌دادن اقوال است؛ درحالی‌که دفتر نشر معارف انقلاب بسیار منطقی از آقای موسوی‌خوئینی‌ها برای مصاحبه با هدف روشن‌ترشدن زوایای مختلف دعوت کرده است؛ روزنامه مدعی روشنفکری و آزاداندیشی «شرق» خبر اظهارنظر آقای خوئینی‌ها را به‌گونه‌ای تنظیم می‌کند که با هیچ اصل اطلاع‌رسانی‌ای مطابقت ندارد. این روزنامه خبر انتقادی لطیف به خاطرات مرحوم هاشمی‌رفسنجانی را این‌گونه آغاز می‌کند: از پرده سکوت خارج شده است؛ اما گویی در اتاقی تنها نشسته و خاطراتش را با صدای بلند مرور می‌کند... به‌تازگی کانال تلگرامی به راه انداخته و هرازگاهی به بهانه‌های تاریخی، برشی از خاطراتش را بازخوانی می‌کند. ابتدای هر خاطره را هم این‌گونه آغاز می‌کند: «آیت‌الله سیدمحمد موسوی‌خوئینی‌ها در پاسخ به پرسشی مبنی بر اینکه آیا...»؛ اینها آغازی است برای بازگویی خاطرات موسوی‌خوئینی‌ها، شاید در رقابتی نانوشته با خاطرات مکتوب هاشمی!» (روزنامه شرق، یکشنبه ۱۳۹۶/۰۴/۲۵، شماره ۲۹۱۲).

این روزنامه بعد از این مقدمه و انعکاس خبر در مؤخره مطلب با توسل به همه مطالبی که تاکنون علیه آقای موسوی‌خوئینی‌ها مطرح شده است، از جمله با طرح مطالب دور از اخلاق حرفه‌ای کتاب «شنود اشباح» سیلی از اتهامات را البته باواسطه علیه منتقد مطرح می‌کند؛ از جمله تحصیل در مسکو و...؛ البته در جاهایی نیز مستقیما از زبان روزنامه به طرح اتهاماتی می‌پردازد: «او بعد از آن روزنامه سلام را منتشر کرد. از اینجا به بعد به منتقد صریح‌اللهجه هاشمی بدل شد با همان دیدگاه چپ‌گرایانه و تاکید بر عدالت. او را از هنگام تسخیر سفارت آمریکا به‌خاطر ارتباطات ویژه‌اش با دانشجویان پیرو خط امام، پدر معنوی جریان چپ می‌دانند، دیدگاهی که تا مرز اتهام کمونیست‌بودن او پیش رفت. ماجرا به جلسات تفسیر قرآن و نهج‌البلاغه موسوی‌خوئینی‌ها در مسجد جوزستان یا جوستان (هر دو قرائت به کار رفته است) بازمی‌گردد و ارتباطش با اکبر گودرزی، رئیس گروه فرقان. موسوی‌خوئینی‌ها بارها این ارتباط و همچنین قرائت‌هایی که او را کمونیست یا حامی شوروی می‌خواند، تکذیب کرده است» (همان). باید پرسید تحمیل چنین هزینه‌ای بر کسی که به خود اجازه داده است اظهارنظری درباره خاطرات مرحوم آقای هاشمی کند، به معنی اعتقاد به آزادی بیان و تمایل به نزدیک‌شدن به واقعیت‌های تاریخی است؟! برای روشن‌شدن تاریخ باید از بت‌سازی‌ها پرهیز کرد و هراسی از تعاطی روایات بزرگان به دل راه نداد.

ششمین جلسه دادگاه تجدیدنظر متهمان نفتی

وکیل متهم ردیف دوم: تابعیت دوگانه موکلم مخفی نبود

ایرنا: جلسه ششم دادگاه متهمان ردیف دوم و سوم پرونده نفتی روز گذشته با پایان دفاعیات متهم ردیف دوم، وکلای مدافع او و قرائت کیفرخواست متهم ردیف سوم از سوی نماینده دادستان برگزار شد.

قاضی مقیسه رئیس شعبه ۲۸ دادگاه انقلاب در ابتدای جلسه از «م. ش» متهم ردیف دوم خواست با حضور در جایگاه آخرین دفاعیات خود را انجام دهد.

● **«م. ش»:** امروز کلام آخر را می‌گویم و درخواست دارم که دادگاه غیرعلنی برگزار شود. در طول این جلسات همواره سعی کردم با دلایل و سند شفاف‌سازی کنم. هلدینگ سورینت با تهیه اسنادی ناشیانه بنده را گرفتار کرده است، حالا که فرصتی با کمک قوه قضائیه و دادستان تهران فراهم شده است امیدوارم زوایای پنهان پرونده آشکار شود و به‌طور خصوصی آماده ارائه توضیحات هستم. روز گذشته نماینده دادستان گفته بود برای من، ۲.۶ میلیارد دلار پولی نیست. این مطلب درست نیست و برایم ۲۶۰ هزار دلار هم پول زیادی است. خودم چند سال در مناطق محروم زندگی کردم و درد مردم این مناطق را به‌خوبی می‌دانم. در این چند روز تهمت‌هایی به من زده شد.

● **قاضی:** بر چه اساس می‌گویید به شما تهمت زدند؟ اعمالی را برای رسیدن به مطامع دنیوی انجام دادید و بلاهایی را سر این نظام آوردید و آنچه دیروز نماینده دادستان قرائت کرد، اقاریر خود شما بود. شما با عنوان خدمت به نظام اسلامی، یک‌میلیاردو ۲۰۰ میلیون یورو و همچنین پول ۱۰ کشتی را مفقود کردید.

● **«م. ش»:** طبق اسناد مشخص است که یک‌میلیاردو ۲۰۰ میلیون یورو به صرافی سفیر آلتین رفته است و من حاضرم در ردیابی پول کمک کنم. کیفرخواست صادره وحی منزل نیست. یکسره کیفرخواست را اصل بر اثبات محکومیت قلمداد می‌کنید درحالی‌که در کیفرخواست با وقایع، گزینشی برخورد و مصادره به مطلوب شده است. هدفم از ورود به کشور خدمت بود. جزء به جزء کارهایم را با مقامات امنیتی در میان گذاشتم و با تأیید آنها اقدام کردم، اما جالب اینجاست که به همکاری‌نکردن متهم می‌شوم. درحالی‌که می‌توانستم اونور ایر را بفروشم و خود و نسل بعدم را بیمه کنم.

متهم ردیف دوم پرونده نفتی در پایان دفاعیات خود براساس اصل ۵۶ قانون اساسی تقاضای حکم عادلانه کرد و سپس بهمن افشار یکی از وکلای مدافع این متهم برای دفاع از او در برابر اتهامات وارده در جایگاه حاضر شد.

عکس: مهر

● **وکیل «م. ش»:** بند پ ماده ۳۵۹ قانون آیین دادرسی کیفری مبنی بر ترتیب و نحوه رسیدگی در دادگاه در این دادگاه رعایت نشد و درحال‌حاضر نمی‌دانم شکات اصلا شکایتی دارند یا نه.

● **قاضی:** مثل اینکه وقتی آقای مهدوی نماینده شرکت نفت شکایت و ادعای خود را مطرح و در این زمینه مطالب مفصلی را بیان می‌کردند، شما خواب بودید یا در دادگاه حضور نداشتید. شما به موکل خود گفتید که دادگاه را کش بدهد. تشکیل پرونده بر مبنای شکایت تأمین اجتماعی، شرکت نفت و سایر وکلای محترم حاضر در جلسه دادگاه بوده است، بنابراین در محدوده کیفرخواست صحبت کنید و در مورد این مطلبی که گفتید، بنده ایراد اساسی نمی‌بینم.

● **وکیل «م. ش»:** در پنج جلسه گذشته مدام حرف موکل من قطع می‌شد و نماینده دادستان کیفرخواست را قرائت می‌کرد.

● **قاضی:** بنده از نماینده دادستان خواستم کیفرخواست را قرائت کند و او اظهارات و اقاریر «م. ش» را بیان می‌کرد که ایرادی ندارد. اگر من در مقام قاضی با متهم دهن به دهن شوم و زیاد سؤال بپرسم می‌گویند قاضی متهم را تحقیر می‌کند؛ این دادگاه علنی است و پرسش‌های بنده بیشتر برای روشن‌شدن قضیه و صدور حکم است چون فردای قیامت باید جوابگوی اعمالم باشم.

● **وکیل «م. ش»:** به هیچ عنوان تابعیت دوگانه موکلم مخفی نبوده؛ پس این باعث نمی‌شود او را فردی بیگانه و انگلیسی بدانیم؛ چون ارتباط موکلم با ایران قطع نبوده و همواره در راستای اهداف نظام قدم برداشته است و در این پنج جلسه دادگاه تمام مطالب را با صداقت بیان کرده است. در سال‌های تحریم، نفت فروخته می‌شد و به چین و هند می‌رفت و پول آن را پس نمی‌دادند و مجبورمان می‌کردند کالای بنجل به کشور بیاوریم و طبق اظهارات و براساس پول‌های ردوبدل‌شده خیلی از نهادهای نظامی و انتظامی می‌خواستند با فروش نفت بودجه خود را تأمین کنند. شرکت اونور ایر ۵۲ هواپیما داشت، شش فروند از این هواپیماها که در کشور ماست، ملکیتی است و مابقی استیجاری بوده است و سه شرکت تابعه در بحث تعمیرات به ما احتیاج داشتند.

● **قاضی:** این مسائل به ما ربطی ندارد، آیا مسئولان نظام می‌خواستند پول برای خرید هواپیما صرف شود؟ یا هتل ساخته شود؟ ما می‌گوییم پول در جای خود خرج نشده است. این پول باید در توسعه پارس جنوبی و مواردی که نظام نیاز داشت (آذوقه و تولید کار) صرف می‌شد. از اونور ایر دفاع نکنید و توجیه نکنید که قرار بوده از طریق اونور ایر پول را بیاورند، پول نفت را برده‌اند، هواپیمای خصوصی خریده‌اند و بقیه آن نیز در دست ایادی‌شان است.

● **وکیل «م. ش»:** شما درست می‌گویید، بحث اونور ایر ربطی به ما ندارد، بنده از این جهت که شما گفتید چرا پول برنگشته است، عرض کردم. بابک زنجانی می‌توانست از هر منبعی پول را پرداخت کند و همان‌طور که در ایمیل خود به صورت دقیق می‌گوید که شما به پول نفت چه کار دارید من آن را از منابع دیگر می‌دهم؛ بنابراین زنجانی منابع دیگری داشته است.

● **نماینده دادستان:** خرید برخی اقلام از پول بانک الف بوده و ایشان از جیب مبارک خرج نکرده‌اند، زنجانی جای دفاع ندارد.

● **قاضی:** زنجانی محکوم شد و حکم آن قطعی است، از موکل خود دفاع کنید.

● **وکیل «م. ش»:** تمامی اشخاصی که بر این قضیه نظارت داشتند وقتی بابک زنجانی برگشت، او را تحت تعقیب قرار ندادند.

● **قاضی:** مسئولان در غفلت تمام به سر می‌بردند و در اینکه کوتاهی کرده‌اند، شکی نیست. آنها اعتماد کامل داشتند و موکل شما و زنجانی با وعده و وعید مسئولان را فریب دادند.

● **وکیل «م. ش»:** وزرا، هیچ‌گاه موکل من را نمی‌شناختند، مسئولان عالی‌رتبه مملکت در این قضیه نقش داشتند.

● **قاضی:** این اظهارات ادعای شماست. موکل شما در جریان غارت بیت‌المال قرار داشته و علم به این موضوع داشته است. می‌توانست همان‌جا که از این موضوع اطلاع پیدا کرد، خداحافظی کند، اما پول‌ها را صرف اونور ایر کرده و به غارت ادامه داده است.

● **وکیل «م. ش»:** در صورت‌جلسه ذکر شود که شکات بانک مسکن و سازمان تأمین اجتماعی نسبت به موکل من هیچ ادعایی ندارند، البته اگر ادعایی دارند مطرح کنند.

● **قاضی:** این سؤال بی‌مورد است.

● **نماینده شرکت نفت:** اگر متهم قصدی از اعمال مجرمانه خود نداشته است، پس چرا پول را به حساب شرکت نفت نریخته است؟

● **وکیل «م. ش»:** دلیل این کار این است که موکل من طرف حساب شرکت نفت نبوده بلکه آقای زنجانی طرف حساب شرکت نفت بوده است. متأسفانه در این دادگاه قوانین تجارت بین‌المللی مورد توجه قرار نمی‌گیرد. در تجارت بین‌المللی عموما اشخاص حقیقی حضور ندارند بلکه اشخاص حقوقی وارد معامله می‌شوند و باید پاسخ‌گو باشند. متأسفانه کارشناسی و حسابرسی دقیق ضعف اصلی این پرونده است؛ باید حسابرسی شرکت هلدینگ مجددا بررسی شود. در اینجا قاضی مقیسه پایان ششمین جلسه رسیدگی را اعلام کرد و گفت جلسه بعدی هفتم مرداد برگزار و در آن دفاعیات وکلای متهم ردیف دوم اخذ خواهد شد.

روزنه

تأکید بر ضرورت تحقق خواسته ۲۴میلیونی

● **فام:** محمود صادقی نماینده مردم تهران و عضو هیئت‌رئیسه فراکسیون امید مجلس، با بیان اینکه به تغییرات کابینه دوم روحانی خوش‌بین نیستم، بر لزوم تغییر برخی از وزرا از جمله وزیر کشور، وزیر علوم و وزیر کار تأکید کرد. به گفته او «به هر حال با برخوردهایی که در وزارت علوم صورت گرفت و اوج آن، استیضاح آقای فرجی‌دانا بود، نهایتا به وضعیت فعلی رسیدیم و بعد از معرفی آقای دکتر فرهادی، افولی در حرکت آموزش عالی مشاهده شد. بنابراین به طور مشخص اعلام کردیم که در این زمینه نیازمند تغییر و تقویت هستیم. ما شاهد بودیم که با تشکیل ستاد دانشگاهیان به ریاست دکتر فرجی‌دانا، موجی از امید بین دانشگاهیان ایجاد شد و مجموعه‌های دانشجویی و دانشگاهی با امید تحول در این حوزه، نقش بسیار فعالی در انتخابات ۹۶ ایفا کردند و نباید این امید ایجادشده به یأس بینجامد». این عضو فراکسیون امید مجلس درباره حوزه کار و رفاه اجتماعی نیز گفت: «در وزارت کار هم برداشت عمومی من این است که نیاز به اصلاح جدی‌تری داریم. در مجموع برآورد من این است که رضایت نسبی وجود ندارد. اگرچه آقای ربیعی در برخی از حوزه‌ها موفقیت‌هایی داشته، اما با توجه به ظرفیت‌های بالایی که این مجموعه دارد، مدیریت بهینه منابع صورت نگرفته است. البته این برداشت من است و فضای عمومی مجلس این‌طور نشان می‌دهد که خیلی از دوستان نیز در این مورد با من هم‌عقیده هستند». صادقی همچنین افزود: «درباره جهت این تغییرات خیلی خوش‌بین نیستم. زیرا براساس قرائن و اطلاعات غیررسمی که به ما رسیده، شاید به لحاظ برخی مناسبات آقای رئیس‌جمهور با اشخاص و شاید هم به دلیل برخی محدودیت‌هایی که دارند، تا این لحظه خبرهای خوبی مبنی بر تغییرات همسو با خواسته ۲۴میلیونی مردم به گوش نمی‌رسد و من به اوضاع خوش‌بین نیستم».

سخنگوی دولت:

نفس جلسه دیدار روحانی با فرماندهان سپاه خوب بود

شرق: سخنگوی دولت روز گذشته در نشست خبری هفتگی خود در پاسخ به خبرنگار «شرق» درباره نامه بیش از ۷۰ اقتصاددان در موضوع کابینه دوازدهم و اینکه برخی اصلاح‌طلبان نیز از چینش کابینه و انتخاب مجدد وزیر کشور ناراضی هستند، گفت: «درباره اعضای کابینه نفیا و اثباتا اظهارنظرهایی صورت می‌گیرد و چه خوب است که هیچ‌کس هیچ چیزی را فروگذار نمی‌کند و این باعث می‌شود رئیس‌جمهور با اشراف کامل تصمیم خود را بگیرد. در اقتصاد نظرات متفاوتی وجود دارد و هرچند هدفشان یکی است؛ اما راه‌های مختلفی ارائه می‌شود. ما برای همه نظرات احترام قائلیم و رئیس‌جمهور نظرات مختلف را می‌شنود که این باعث می‌شود ترکیب بهتری برای کابینه چیده شود». محمدباقر نوبخت، درباره دیدار فراکسیون امید با رئیس‌جمهور و مطرح‌شدن سهم‌خواهی از سوی گروهی برای کابینه آینده، عنوان کرد: «رئیس‌جمهور با هر سه فراکسیون شکل‌گرفته در مجلس دیدار داشته است و اصلا این واژگان سخیف درست نیست. همه می‌آیند و نظراتشان را می‌گویند و چقدر خوب است که رئیس‌جمهور حرف‌ها را می‌شنود». او در پاسخ به این سؤال که آیا ممکن است دولت طرح تفکیک وزارتخانه‌ها را پس بگیرد، عنوان کرد: «چرا پس بگیریم؟ درحالی‌که کمیسیون اصلی و بعضی کمیسیون‌ها آن را تأیید کرده‌اند. البته ممکن است این طرح به آغاز دولت دوازدهم نرسد». نوبخت، همچنین درباره دیدار رئیس‌جمهور و فرماندهان سپاه گفت: «من هنوز فرصت نکرده‌ام که از آقای رئیس‌جمهور بشنوم چه مباحثی در این دیدار مطرح شده؛ اما نفس جلسه بسیار خوب و مناسب بوده و بدون‌تردید برای انجام کارهای بزرگ در کشور علاوه بر همکاری بین قوا، نهادها هم باید در کنار هم باشند». او در پاسخ به این سؤال که چه کارهایی برای وحدت بین قوا صورت گرفته است، عنوان کرد: «رئیس‌جمهور با رؤسای قوه مقننه و قضائیه همواره جلساتی برگزار می‌کند و در این جلسات مطالبشان را با هم مطرح می‌کنند. ضمن اینکه در جلسات شورای‌عالی امنیت ملی رؤسای هر سه قوه حضور دارند و ازجمله در جلسه شنبه گذشته درباره مسائل اساسی کشور رایزنی شد».

مدارک قرارداد توتال برای رئیس قوه قضائیه فرستاده شده است

او در پاسخ به سؤالی درباره عملکرد هیئت هفت‌نفره نظارت بر قرارداد توتال یادآور شد: «این هیئت متشکل از دو رئیس کمیسیون برنامه و انرژی مجلس، دادستان کل کشور، وزیر اقتصاد، رئیس کل بانک مرکزی، رئیس سازمان برنامه و بودجه و وزیر نفت است که تا الان دو جلسه برگزار شده و دوستان به‌ویژه در قوه قضائیه علاقه داشتند که این جلسه تمدید شود و به‌همین‌دلیل یک هفته دیگر هم تمدید شده است».

ادامه در صفحه ۱۹

این گنج نهان در دل خانه پدرم بود — هم تاج سرم بود و همی بال و پرم بود

هرجا که زمن نام نشانی طلبیدند — آوازه نامش سند معتبرم بود

شادروان حاج همتعلی قریب، پدر مهربانم ای سفر کرده به دور ای فرومانده به خاک یکسال است که دلتنگی های غروب را با بودن در کنار مزارت، سپری می کنم و در نهایت ناباوری و سختی، باورم شده که دیگر نیستی، دیگر نمی آیی و دیگر نباید منتظرت باشم.

اما طنین صدای دلنشینت همچنان در گوش ما، مهربانیت در قلب ما و آرامش چهره ات در یاد ماست.

پدر عزیزم هزینه سالگرد را به صاحب نیازی تقدیم می دارم تا دعای خیرش توشه ایی شود برای آمرزش روح بلندت.

حسین قریب—علی قریب